

Praktické případy.

Určité zprávy o narození dítěte jest zapotřebí, by tříměsíční lhůta, otci ku popření manželského původu dítěte v § 158. vš. z. obč. poskytnutá, započítati mohla. Záporný určovací rozsudek, o takové žalobě statusové vydaný, má účinek absolutní.

Žalobce Pavel L., popírající manželský původ dítěte, z manželky zrozeného v té době, v které on dlel v Severní Americe, byl s žalobou jako opožděnou v obou prvních instancích odkázán. V Americe slyšel týž od krajanů, že jeho manželka v Rakouském Slezsku se zdržující, prý porodila dítě; ale bližších zpráv o době porodu, jménu děcka a pod. ani od nich, ani na dopisy, do domoviny zaslané, neobdržel.

Nejvyšší soud rozsudek c. k. mor.-sl. vrchního zemského soudu změnil a nalezl právem, že se zjišťuje, že Anna L., dne 6. května 1907 z Marianny L. zrozená, není manželského původu ze sňatku mezi žalobcem Pavlem L. a Mariannou L., rozenou K. Nezletilá Anna L. jest povinna hraditi veškeré náklady procesní do 14 dnů pod exekucí.

Důvody rozhodovací.

Dovolání, opírajícímu se o § 503. 4. c. ř. s., nelze oprávněnosti upřítí. Rozsudek odvolacího soudu vychází sice z toho předpokladu, že dítě, z Marianny L. dne 6. května 1907 zrozené, to jest žalovaná Anna L., manželem matčiny totíž žalobcem Pavlem L. zplozeno býti nemohlo a že tedy jest nemanželského původu; ale přes to žalobu, znějící na oduznání manželského rodu, zamítl, jelikož měl za to, že žalobce již v létě roku 1907 o narození toho dítěte se dozvěděl, pročez prý žaloba, teprve dne 18. března 1908 podaná, byla opožděna a právo odpůrčí žalobcovu prý pominulo. Při tom se však v § 158. vš. z. obč. obsažená slova »po obdržené zprávě« mylně vykládají, jak dovolání správně uvádí. Ukládá-li zákon v posléze zmíněném zákonném ustanovení manželi povinnost, popírati manželský původ dítěte, z manželky v zákonné době zrozeného, nejdéle do 3 měsíců po obdržené zprávě, a pojí-li týž zákon s bezvýsledným uplynutím této lhůty pozbytí práva popíracího, vychází při tom patrně z té úvahy, že manžel v té době, kdy zprávu obdržel, byl také v stavu a měl možnost, podati žalobu na oduznání manželského původu. Ona zpráva, čili ono uvědomění musí se tedy takovým způsobem státi a takové okolnosti obsahovati, aby bylo možno žalobu podati. Tu pak nestačí uvědomění o pověstech, více méně neurčitých, které teprve k dalším zkoumáním podnět dáti by mohly; naopak musí taková sdělení tou měrou určita a spolehliva býti, aby uvědoměný nemohl míti důvodných pochybností o jich pravdivosti.

V tomto případě měl odvolací soud co do skutkových okolností ohledně nabyté vědomosti žalobcovy o narození žalovaného dítěte za dokázány ty, které žalobce sám při výslechu jako strana byl

uvedl. Ale při tom výsledku neuvedl nic jiného, nežli toto: Když on ještě v nemocnici v Chipawa-Falls v státě Wisconsin (Sev. Amer.) v léčení byl, navštívila jej jistá Zuzana K. se svým manželem Petrem a mezi jiným se mu zmínila, že dle doslechu, ze staré vlasti jí došlého, manželka žalobcova v obci J. (Slezsko) dítě porodila. O bližších okolnostech se nezmínila, a on (žalobce) se jí neptal, od koho ona tu zprávu a s kým jeho manželka to dítě má. Žalobce sám na to dvakráte svého švakra a jednoho známého rolníka v staré vlasti písemně o bližší okolnosti se dotazoval, leč odpovědi nebrdžel. Z toho vysvítá, že žalobce Pavel L. pražádných určitých a spolehlivých zpráv o narození žalovaného dítěte nedostal, nýbrž jen uvědoměn byl o pověsti, v tom směru kolující. Nedořvěděl se tedy ani o době narození, ani o pohlaví toho dítěte, ani o jeho jméně, nýbrž toliko to, že Zuzana K. ze staré vlasti o narození dítěte doslechla. Ten doslech mohl sice žalobci příčiny k dalšímu pátrání poskytnouti, která on také, arciž marně, podnikl, leč vhodný podklad k bezodkladnému podání žaloby taková zpráva jistotně neposkytla, poněvadž ona žalobci dostatečné, jisté uvědomění o skutečnosti narození dotyčného dítěte nepodala.

Důkaz pak o tom, že by žalobce o té skutečnosti již v dřívější době vědomost byl měl, náležel žalované straně. Ale tato podobného důkazu nepodala a v tom směru zvláště také tvrzení, v odpovědi na žalobu obsažené, že snad sestra žalobcova o zmíněném ději jemu do Ameriky dopsala, se objevilo nesprávným.

Pročež žalobu, dne 18. března 1908 podanou, vzhledem k té okolnosti, že žalobce, jak nesporno, teprve v lednu 1908 z Ameriky do vlasti se navrátil, za včas podanou považovati dlužno a jest žalobní návrh na určení nemanželského původu žalovaného dítěte zákonně odůvodněný.

Závazek žalované strany, by svůj nemanželský původ uznala a k poznamenání jeho do rodních rejstříků svolila, do výroku pojat nebyl, poněvadž toho zapotřebí není. Neboť vydaným záporným rozsudkem určovacím jest konečně vyřknuto, že nestává poměru otcovského mezi žalobcem a žalovaným dítětem, který poměr jinak narozením toho dítěte za trvání manželství by byl vznikl a jest tento, v záležitostech statusových vydaný rozsudek oproti každému právoplatným. Žalobce nyní jest s to opravení rodní matriky u příslušného politického úřadu vymoci, aniž by k tomu svolení žalovaného potřeboval. Výrok rozsudkový vyčerpává tedy úplně žalobní žádost.

Rozhodnutí c. k. nejvyššího soudu ze dne 9. prosince 1908,
č. Rv. III. 350/8.
1.

Dr. K.*)

*) Poznámka zasílatele: Obsahem tohoto rozhodnutí jest otázka jak v teorii, tak i v praxi poněkud sporná, mají-li rozsudky statusové moc absolutní, či jen relativní, v naznačeném směru rozhodnuta způsobem zcela určitým a to bezpochyby tím více vítaným, jelikož zkoumáním materiální pravdy v procesu lze absolutní stanovisko všestranně bezpečně zjistiti.